

Stockholm den 4 oktober 2024

Transportstyrelsen

Diarienummer: TSF 2024-48

Till: kontakt@transportstyrelsen.se

Remissyttrande om förslag till ny föreskrift om avgifter

Fordonsbesiktningsbranschen (FBB) har tagit del av förslaget till ny föreskrift om avgifter och tackar för möjligheten att yttra sig.

FBB noterar att avgiftsnivåerna för besiktningsorganen inte justeras. FBB konstaterar samtidigt att det återstår mycket arbete för att den återinförda tillsynsavgiften om 0,7 kronor per besiktning ska vara motiverad. Med tanke på att det utförs över sex miljoner besiktningar årligen i Sverige så summerar avgiften till drygt fyra miljoner kronor årligt, en relativt betydande summa som bör kunna finansiera betydligt mer relevant tillsyn än i dagsläget.

Transportstyrelsen utövar tillsyn med stöd i bland annat fordonslagen. Tillsynen ska enligt lagstiftningen syfta till att kontrollera att besiktningsverksamheten fungerar väl med avseende på trafiksäkerhet, miljö, prisutveckling, teknikutveckling och tillgänglighet. Transportstyrelsen har också mandat att för detta ändamål utföra stickprovskontroller hos besiktningsorganen.

2014 tog Transportstyrelsen fram ett inriktningsdokument för Transportstyrelsens stickprov och marknadsövervakning av fordonsbesiktningsmarknaden. I inriktningsdokumentet fastslås att Transportstyrelsen ska verka för att de transportpolitiska målen nås och att man genom stickprov ska kontrollera huruvida besiktningsorgan bedömer och rapporterar i enlighet med ställda krav i fordonslagen och föreskrifter som utfärdats med stöd av fordonsförordningen. Det övergripande arbetssättet var att med hjälp av analysverktyg utföra statistisk analys i syfte att upptäcka trender och avvikelser gällande det ovanstående. Transportstyrelsen beslutade även om ett antal principer för stickprovskontrollerna, enligt nedan punkter:

- Transportstyrelsens stickprov ska prioritera resurserna mot områden som bedöms få en märkbar betydelse för marknadens funktion.
- Transportstyrelsen ska vara proaktiv och utifrån iakttagelser i samband med stickprov och analyser föreslå förbättringar så att besiktningensmarknaden totalt, med involverade aktörer, uppvisar ett långsiktigt hållbart besiktningensutfall.
- Stickprovskontrollerna har inte som primärt syfte att stävja enskilda besiktningensorgan, utan att samla information om hur marknaden som helhet fungerar.
- Dialog med besiktningensorganen är vårt viktigaste verktyg för att få marknaden att fungera - en dialog utifrån olika perspektiv såsom teknikutveckling, kvalitet i förrättningsresultat och föreskrifternas användbarhet.
- Slutsatser från stickproven ska återföras internt till regelutvecklings-, analys- och tillsynsverksamheten i syfte att förbättra myndighetsutövningen.

I nuläget följer inte Transportstyrelsen de ovanstående principerna. Tillsynsverksamheten är i dagsläget i huvudsak inriktad på att vid stickprovskontroller hos besiktningensorganens stationer eller analys av rapporterade besiktningar bedöma enskilda detaljer i besiktningsteknikernas yrkesutövning. Tillsynen tenderar att, istället för den stora kontexten i ovan nämnda principer, komma handla om att leta fel och ifrågasätta besiktningensorganens tolkning och tillämpning av föreskrifterna och i det sammanhanget kräva svar av de enskilda besiktningensorganen. Det är viktigt att notera att Fordonsbesiktningensbranschen inte på något sätt motsätter sig tillsyn av ackrediterings-, utbildnings-, och utrustningskrav samt andra kvalitetsstyrande rutiner på det ovan beskrivna sättet. Denna typ av tillsyn är nödvändig, men utförs redan genom Swedacs tillsyn och grundas i Fordonslagens bestämmelser att det är Swedac som ska kontrollera att den tekniska kompetensen och utrustningsnivån i verksamheten, samt kvalitetssäkringen av denna, uppfyller föreskrivna krav.

Fordonsbesiktningensbranschens förslag är därmed att Transportstyrelsen på ett mycket tydligare och mer strukturerat sätt arbetar utifrån de egna principerna för tillsyn som slogs fast 2014. Det är viktigt att Transportstyrelsens tillsyn kompletterar Swedacs. Så är inte fallet idag. Sammantaget är nuvarande tillsyn inte tillräckligt ändamålsenlig och avgiften speglar därmed inte nyttan med tillsynen. FBB förespråkar därför att tillsynen utvecklas enligt ovan, alternativt att tillsynsavgiften sänks eller avskaffas tills ett ändamålsenligt arbetssätt för tillsyn har kommit på plats i myndigheten.

Syftet med tillsynen borde vara att identifiera systematiska brister med utformningen av besiktningens regelverket samt tillämpningen av detta och hitta förbättringsområden för regelgivningen. På detta sätt kan Transportstyrelsens och besiktningensorganens myndighetsutövning förbättras över tid och regelutvecklingen underlättas för myndigheten. Detta stärker i sin tur Transportstyrelsens möjligheter att i enlighet med sin instruktion verka för att de transportpolitiska målen nås, däribland att ingen ska dödas eller skadas allvarligt i trafiken, att bidra till att det övergripande generationsmålet för miljö och miljö kvalitetsmålen nås samt bidra till ökad hälsa.

.....

Med vänlig hälsning

Tord Fornander

Ordförande Fordonsbesiktningensbranschen